

23. september 2025

EM2025/7

Forslag til Finanslov for 2026.

(Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter)

Oversat - Tak på vegne af Siumut for Naalakkersuisut's fremlæggelse af finanslovsforslaget for 2026.

Indledningsvis vil jeg sige, at vi i Siumut vil fremlægge vores første bemærkninger til vores målsætninger, blandt andet inden for følgende områder: sundhedsvæsenet, byggeri, folkeskolen, velfærd, en velfungerende offentlig sektor, erhvervslivet, ren energi, god uddannelse, gode og inkluderende arbejdspladser, fortsættelsen af arbejdet for selvstændighed samt en balanceret udvikling af vores land. Og vi vil i dag også klart sige, at vi grønlandere skal basere vores arbejde på os selv.

Med disse prioriteringer som grundlag vil vi arbejde videre med finanslovsforslaget, og vi i Siumut vil fortsat tage ansvar og deltage i den ansvarlige behandling af forslaget.

Selv om finanslovsforslaget indebærer mange udfordringer, vil vi i Siumut ikke fralægge os ansvaret, men tværtimod søge løsninger og måder at handle på – sådan som vi plejer. I vores vurderinger har vi lagt vægt på, om tingene faktisk kan realiseres, og hvilke konsekvenser det vil få – for alle borgere, fra nord til syd, i byer og bygder, fra de mindste børn til de ældste.

Blandt vores målsætninger kan vi se, at flere er videreført i finanslovsforslaget, men vi vil fremhæve en række centrale emner, som vi vil arbejde videre med:

Fiskeri – I finanslovsforslaget er der ikke en tydelig plan eller udvikling for fremtiden, og der mangler støtte til udvikling for kystnære fiskere. Derfor er der behov for grundigere planlægning og fortsatte investeringer. I disse år har vi søgt indtægtskilder, fordi vi ønsker at lette befolkningens vilkår. Vi har brug for alle indtægter, og alle kvoter må udnyttes. Derfor ønsker vi en klar redegørelse fra Naalakkersuisut: hvorfor – eller hvornår – vil de kvoter på hellefisk og torsk uden for Vestgrønland, som er sendt i udbud, blive tildelt? Hvis kvoterne ikke bliver fisket i år, hvad betyder det for landets kasse? Vi i Siumut ønsker ikke at miste disse indtægter. Og vi vil klart sige, at vi kræver, at kvoterne fordeles i overensstemmelse med fiskerilovens principper.

Boliger og byggeri – Mange i befolkningen mangler stadig boliger, og mange bor under usunde forhold. De store byer oplever en positiv udvikling, men samtidig er bygderne pressede. Som vi også påpegede sidste år, er det vigtigt, at midlerne til bygder og yderdistrikter anvendes korrekt. Vi i Siumut vil deltage aktivt i de kommende forhandlinger for at sikre, at midlerne bliver realiseret og øget. Derfor vil vi arbejde for, at renoveringsmidlerne og midlerne fordeles mere ligeligt mellem byer og bygder.

Sundhed – Sundhedsvæsenet skal give lige muligheder for alle. Men i bygderne mangler der tiltag, og der mangler personale. Vi vil fortsætte dialogen med Naalakkersuisoq for Sundhed i overensstemmelse med vores ønsker. Sundhed og forebyggelse må hænge sammen. Derfor er støtte til borgernes egne initiativer vigtig. Vi i Siumut har i de senere år fulgt idrætten tæt, og i år vil vi fortsætte med at styrke fritidsaktiviteterne. Vi vil støtte igangsættelsen af projektet *Timi Atortigu*. Men vi ønsker at ændre forslaget i finansloven om at reducere midlerne til idræt. Idræt kan ikke kun støttes i ord – det er et vigtigt område for forebyggelse og for at skabe fællesskab. Vi vil også fortsat fremhæve hundeslæde og kajak som vigtige kulturelle aktiviteter.

Kultur og sprog – er grundlaget for vores nationale særpræg. Hvis der ikke er langsigtede planer, og hvis der kun gennemføres små enkeltstående projekter, bliver det tvivlsomt, om der reelt sker en styrkelse. Derfor vil vi i Siumut arbejde for flere initiativer til at styrke vores kultur og sprog – både i litteratur og musik.

Udenrigsforhold og selvstændighed – Siumut ser disse som nogle af nøglerne til, at Grønland kan stå stærkere. Vi kræver, at arbejdet med at forberede og realisere selvstændigheden fortsætter. Vi vil arbejde for, at dette fremgår klart af finansloven. Som i den forrige valgperiode vil vi fortsætte linjen med at afsætte midler til dette. Og vi i Siumut anerkender, at udenrigssamarbejde er vigtigt. Men vi kræver, at det sker på en måde, der bygger på sikkerhed og er til gavn for befolkningen.

Samlet om finansloven – Selvom vi vurderer, at forslaget i udgangspunktet er realistisk, vil vi understrege:

- Gode ord og mål er ikke nok – planerne skal indeholde klare, økonomiske tiltag, så ordene kan realiseres.
- Der er behov for større gennemsigtighed i ansvarsfordelingen – vi må følge med i, om de enkelte bevillinger faktisk når ud til borgerne.
- Selvstændighed må ikke kun være ord – der skal handling til. Spørgsmålet handler om vores evne til selv at styre, også i forhold til økonomien.
- Finanspolitikken skal hænge sammen med både samfund og miljø og bane vej for udvikling.

Den danske stats investeringer

Vi i Siumut har gennem medierne erfaret, at formanden for Naalakkersuisut har indgået en aftale med statsministeren om investeringer til en værdi af 1,6 mia. kr. Og vi i Siumut vil meget gerne

vide, hvad dette indebærer, hvordan midlerne er blevet fordelt, og ikke mindst hvilke krav der er stillet i aftalen. Vi i Siumut mener nemlig, at staten har pligt til at investere, og vi forventer, at den gør det uden at stille krav. Vi vil også gentage, at vi vil arbejde for, at den forskelligartede aflønning, som gennem mange år har præget tjenestemænd og ansatte i offentlige institutioner i Grønland, helt skal bringes til ophør. Men det er bemærkelsesværdigt: Hvorfor Danmark først "vågner op", når en stormagtsleder udtaler sig? Selvom vi ikke er enige i præsidentens udtalelser, mener vi i Siumut, at den måde, hvorpå danskerne siden årsskiftet har optrådt som "pludseligt taknemmelige", ikke bør være med til at forvirre vores befolkning.

Grønland i økonomiske udfordringer

Siumut er klar over, at vores nuværende økonomiske situation er alvorlig. Derfor er det nødvendigt at revurdere de investeringer, som ikke længere gavner os. Et eksempel er Selvstyrets kontor i Danmark. Hvis der er behov for en repræsentation, kan vi i Siumut støtte det, men vi forventer ikke, at Selvstyrets administration skal drives fra Danmark.

Udvikling med udgangspunkt i os selv

Vores samfund skal udvikles, også med tanke på at sikre gode vilkår for kommende generationer. Derfor skal erhvervsudviklingen styrkes. Det handler ikke kun om at fokusere på eksport af halvfabrikata – men om at udnytte vores egne ressourcer mest muligt her i landet, så gevinsterne bliver her. Det er blevet nødvendigt at etablere virksomheder, som kan bruge vandkraft og derved skabe indtægter. På den måde kan vi også mindske den omfattende eksport af uforarbejdede produkter.

Vi i Siumut ønsker også at bane vejen for bedre transportmuligheder i landet. Søtransporten skal organiseres bedre, så flere borgere får mulighed for at benytte den – og til en lavere pris end flytransport. Det vil skabe mere lighed i levevilkår.

Turismen skal udvikles i takt med vores behov. Grønlandske erhvervsdrivende skal prioriteres, turisterne skal betale en rimelig pris for at benytte landet, og reglerne skal overholdes. Grønlands natur og kultur skal respekteres, så gevinsterne kan blive størst muligt.

Ifølge Siumuts vurdering er de vigtigste indsatsområder: støtte og styrkelse af erhverv, seriøs igangsættelse af minedrift, bedre udnyttelse af vand som energikilde, en nødvendig forbedring af infrastrukturen og en ansvarlig og bæredygtig turisme. Her ligger nye indtægtskilder – og grundlaget for et stærkere samfund.

Om koalitionsaftalen

Siumut mener, at de opgaver, som er fastlagt i koalitionsaftalen, naturligvis skal iværksættes og prioriteres. Blandt dem vil vi særligt fremhæve:

- **Selvstændighed:** Tidsplanerne for hjemtagelse af ansvarsområder fra Danmark skal realiseres, og arbejdet fortsætte.

- Sundhed: Der skal etableres særlige psykiatriske tilbud. Kræftbehandling skal styrkes. SANA skal udvikles til universitetshospital – til gavn for borgere og ansatte.
- Økonomi og erhverv: Udviklingen af råstoffer skal realiseres. Siumut frygter, at hvis vi ikke selv udnytter vores ressourcer, vil andre komme og udnytte dem. Små og store virksomheder skal have bedre muligheder – til gavn for befolkningen.
- Familier: Der skal planlægges længere barselsorlov. Børn skal vokse op i trygge rammer, og stærkere familier skal skabes.

Prisernes stigning

Mange familier oplever i dag store udfordringer med de stigende priser. Priserne på mad, brændstof og almindelige fornødenheder påvirker husholdningerne betydeligt.

Vi har et politisk ansvar. For det første skal vi bidrage til at sikre, at lønninger og indtægter stiger løbende, så borgerne ikke gradvist bliver fattigere. Der er behov for en mere aktiv indsats for at dæmpe prisstigningerne og for at finde lovgivningsmæssige muligheder. Især er det nødvendigt at støtte de lavtlønnede. Vi skal også styrke vores egen produktion i Grønland, så vi kan reducere afhængigheden af import.

Vores fælles mål er, at alle borgere skal kunne betale for deres basale behov, og at ingen i en sårbar situation skal stilles endnu ringere, når vi faktisk kan gøre noget.

Fiskeri og arbejdsmarked

Vi foreslår, at eksporten af uforarbejdet fisk stoppes, så fisken i stedet først forarbejdes her i landet, inden den sælges. Siden vi ikke længere konkurrerer på billig energi udefra, er tiden inde til, at vi med vandkraft sikrer, at fisken får sin værdi her i Grønland.

Alle, der kan arbejde, skal i arbejde – og hvor der mangler arbejdskraft, må den hentes udefra, som vi allerede ser det på nogle fiskefabrikker.

Fiskeriet skal fortsat betragtes som Grønlands vigtigste erhverv, og det skal være landets største indtægtskilde. Grøn energi og produktion baseret på vedvarende energi skal følge herefter, så landet kan tjene de mange milliarder, der i dag går tabt. Først da kan Grønland stå stærkt på et solidt fundament. Selv uden at øge fiskekvoterne kan indtægterne vokse.

Fra Naalakkersuisoq for Finanser har vi fået at vide, at prisstigningen i landet ventes at blive 3,6 %. Men det virker mærkeligt, at den ansvarlige Naalakkersuisoq lige før KNI's generalforsamling har talt om at sænke priserne, når finansloven ikke indeholder noget om lavere priser. Samtidig har KNI et underskud på 92 mio. kr. Vi i Siumut vil derfor opfordre Naalakkersuisut til at være realistiske, og vi forventer, at forholdet bliver tydeliggjort.

Indtægter

De afgifter, som passagerer på krydstogtskibe betaler under deres ophold i landet, skal ikke

længere være engangsafgifter, men betales dagligt under hele opholdet. Små lande med få indbyggere, som eksempelvis Bhutan, kræver en daglig afgift af turister. Hvis vi indfører noget tilsvarende, kan vi begrænse den voldsomme tilstrømning af krydstogtskibe, men samtidig opnå større indtægter.

Turisterne ser de smukke fjorde, de enestående isbjerge, de rene havområder, vores imponerende fjelde og vores unikke natur – men de betaler kun én gang. Derfor bør en daglig afgift indføres, så gevinsten også kommer befolkningen til gode. Det er i tråd med den nuværende strategi, hvor vi ikke ønsker flest mulige turister, men derimod en bæredygtig turisme. For hvis der ikke betales, er det heller ikke ønskeligt, at de kommer – vi skal ikke give landet væk gratis.

Indtægterne fra de mange krydstogsturister kan blive så store, at turismen kan blive et af de vigtigste erhverv. Og vi i Siumut ønsker også, at de ansatte i turismen fra første dag skal betale skat i Grønland. Det er ikke rimeligt, at mange, der arbejder her, kun beskattes udenfor landet. Derfor vil vi i Siumut også arbejde for at ændre reglerne for dobbeltbeskatning.

Sociale indsatser og fremtid

Hvis vi udvider støtten til dem, der har brug for særlig hjælp, kan vi på længere sigt få flere i arbejde. Når flere bidrager, vil udgifterne til forsørgelse falde, og vi kan nå et samfund, hvor Grønland kan stå på egne ben.

Mange mennesker, der i dag har brug for støtte, kan ikke arbejde – ofte på grund af personlige eller psykiske udfordringer. Vi må styrke deres mentale ressourcer, så de føler sig som en del af fællesskabet og kan bidrage. Det kræver, at vi som samfund tror på, at alle kan være med, og at vi hjælper hinanden. Det er en fremtidsrettet investering, som vil gavne hele landet.

Vi må begynde at udnytte vores ressourcer bedre. Hvis ikke, må vi tale om at indføre skatteforhøjelser – og det ønsker vi i Siumut ikke, da vi hellere vil styrke befolkningens velfærd gennem udvikling af vores egne ressourcer.

Afslutning

Finanslovsforslaget for 2026 viser, at der er muligheder. Der er forberedelse til investeringer i mennesker, infrastruktur og miljø. Men målene kan kun blive til virkelighed gennem konkrete handlinger. Og vi i Siumut forventer, at hele landet – byer såvel som bygder – får bedre vilkår.

Tak.

Erik Jensen
Siumut